

Sygn. akt III KK 347/17

POSTANOWIENIE

Dnia 5 grudnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Grubba

w sprawie **M.S.**

oskarżonego z art. 13§1 k.k. w zw. z art. 163§1 pkt 1 k.k. i inne

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

w dniu 5 grudnia 2017 r.,

kasacji, wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w B. z dnia 21 marca 2017r., sygn. akt VIII Ka (...)

utrzymującego wyrok Sądu Rejonowego w B. z dnia 20 grudnia 2016r., sygn. akt XV K (...)

p o s t a n o w i ł

1. oddalić kasację uznając ją za oczywiście bezzasadną,
2. obciążyć skazanego M.S. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w B. wyrokiem z dnia 20 grudnia 2016r. w sprawie XV K (...) skazał M.S. za czyn z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 163 § 1 pkt 1 k.k. w zb. z art. 288 § 1 k.k. w zb. z art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. w zw. z art. 11§2 k.k. na karę roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności.

Apelację od powyższego wyroku złożył obrońca oskarżonego, zaskarżając go w całości. Zarzucił w niej obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, poprzez naruszenie zakazu dowodowego z art. 186 § 1 k.p.k. i przesłuchiwanie osób trzecich – funkcjonariuszy policji na okoliczność, o których zeznawała konkubina oskarżonego – B.S., korzystająca następnie z prawa

do odmowy zeznań, podczas gdy zgodnie ze wskazanym przepisem poprzednio złożone zeznanie tej osoby nie mogło w takiej sytuacji służyć za dowód ani być odtworzone. W konsekwencji zdaniem autora apelacji doprowadziło to do błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który mógł mieć wpływ na treść orzeczenia, poprzez przyjęcie, że oskarżony M.S. podpalił kanapę znajdującą się w lokalu mieszkalnym nr [...] przy ul. K. w B., co doprowadziło do pożaru w tym lokalu.

Podnosząc powyższe obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od popełnienia zarzuconego mu czynu.

Sąd Okręgowy w B. wyrokiem z dnia 21 marca 2017 r. w sprawie VIII Ka (...) utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

Kasację od powyższego rozstrzygnięcia wniósł obrońca M.S.. Zarzucił wyrokowi rażące naruszenie prawa procesowego mogące mieć istotny wpływ na jego treść, a mianowicie:

1. art. 182 § 1 k.p.k. w zw. z art. 186 § 1 k.p.k. polegające na utrzymaniu w mocy zaskarżonego wyroku Sądu Rejonowego w B. i dopuszczeniu się tak zwanego efektu przeniesienia, w następstwie niedostrzeżenia przez Sąd Odwoławczy uchybień podniesionych w zwykłym środku odwoławczym, a sprowadzających się do wykazania, iż dopuszczenie i oparcie rozstrzygnięcia na zeznaniach świadków oskarżenia – funkcjonariuszy policji stanowi obejście zakazu dowodowego wyrażonego we wskazanych przepisach, a przez to wykorzystanie pośrednich zeznań B.S., która jako osoba najbliższa dla oskarżonego M.S. odmówiła ich składania, a więc żadne z jej wypowiedzi, tym bardziej te uzyskane w ramach czynności procesowych, nie mogły być wykorzystane w sprawie, które to naruszenie w konsekwencji doprowadziło do:

2. błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który mógł mieć wpływ na jego treść, poprzez przyjęcie, że oskarżony M.S. podpalił kanapę znajdującą się w lokalu mieszkalnym nr [...] przy ul. K. w B., co doprowadziło do pożaru w tym lokalu.

Obrońca oskarżonego wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w B. i uniewinnienie oskarżonego, alternatywnie o uchylenie

zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w B. i utrzymanego w mocy wyroku Sądu Rejonowego w B. i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na kasację prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Kasacja obrońcy skazanego okazała się oczywiście bezzasadna i podlegała oddaleniu w trybie z art. 535 § 3 k.p.k.

Przed wszystkim, już na wstępie, stwierdzić należy, że zarzuty kasacji w swej istocie sprowadzają się do powielenia zarzutów przedstawionych przez obronę już w apelacji, która nie została uwzględniona. Przy czym obrona nie stawia wprost zarzutu wad rozpoznania apelacji (art. 433 § 2 k.p.k.).

W tym układzie procesowym kasacja została zatem wywiedziona wbrew treści art. 519 k.p.k., który zezwala na wnoszenie tego nadzwyczajnego środka odwoławczego jedynie od wyroków sądów odwoławczych oraz art. 523§1 k.p.k., który nie dopuszcza skarżenia w tym postępowaniu ustaleń faktycznych. Tymczasem w niniejszej sprawie zarzut pierwszy kasacji skierowany został do orzeczenia Sadu I instancji, a drugi był wprost niedopuszczalny na tym etapie postępowania.

Już z tego względu tak sformułowane zarzuty musiały być uznane za oczywiście bezzasadne.

Skarżący już na etapie postępowania przed sądem meriti wyrażał pogląd, że oparcie ustaleń faktycznych na zeznaniach funkcjonariuszy policji, w świetle art. 186 § 1 k.p.k., były niedopuszczalne, gdyż obejmowały one relacje świadka B.S., osoby najbliższej dla skazanego (konkubina), która następnie odmówiła składania zeznań.

Twierdzenia tego nie podzieliły sądy orzekające w sprawie i szczegółowo oraz z powołaniem się na orzecznictwo, stanowisko swe uzasadniły (strona 6 i 7 uzasadnienia wyroku Sądu Rejonowego oraz strona 5-9 uzasadnienia Sądu Okręgowego). Niestety do tych wywodów skarżący się nie odnosi, poprzestając na przedstawieniu wyrwanych z kontekstu fragmentów orzeczeń sądowych i własnych zapatrywań.

Z takim rozumowaniem zgodzić się nie sposób. Z treści art. 186 § 1 k.p.k. wynika, że zakazem objęta jest jedynie treść „poprzednio złożonego zeznania” oraz możliwość dokonania na jego podstawie ustaleń faktycznych. Przepis ten nie zabrania natomiast odtwarzania wypowiedzi osoby uprawnionej do odmowy zeznań składanych poza protokołem przesłuchania w charakterze świadka – np. w trakcie zatrzymania przez funkcjonariusza policji w formie spontanicznej wypowiedzi (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 1 września 2003 r., sygn. akt V KK 12/03). Tak też od lat zagadnienie to jest interpretowane w piśmiennictwie i w orzecznictwie. Stąd też Sąd Okręgowy słusznie przywołał pogląd wyrażony w orzecznictwie Sądu Najwyższego. Tak więc, zakaz dowodowy przewidziany w art. 186 § 1 k.p.k. *in fine*, nie oznacza wyłączenia możliwości przesłuchiwanie osób trzecich na okoliczności, o których zeznawała osoba, która skorzystała następnie z prawa do odmowy zeznań lub którą zwolniono od zeznawania, nawet gdy są to świadkowie ze słuchu, czerpiący swe informacje od tego, kto skorzystał z uprawnień wskazanych w art. 182 i 185 k.p.k. (vide: T. Grzegorzczak, Kodeks postępowania karnego. Komentarz t. 1, Warszawa 2014 i cytowane tam orzeczenia Sądu Najwyższego – wyrok z dnia 10 marca 1971 r., IV KR 16/71, OSNKW 1971, nr 9, poz. 131, z aprobowaną glosą J. Nelkena, NP 1972, nr 10, wyroku z dnia 5 lipca 2002 r., WA 9/02, OSNKW 2002, nr 11-12, poz. 104).

Podobny pogląd wyrażono w postanowieniu SN z dnia 12 września 2012 r., (II KK 247/11, OSNKW 2013, nr 2, poz. 15), wskazując wyraźnie, że *„odtworzeniem zeznań, o którym mowa w art. 186 § 1 k.p.k., jest zarówno odczytanie protokołu zeznań, jak i wysłuchanie zapisu zeznań utrwalonego za pomocą urządzenia rejestrującego dźwięk albo dźwięk i obraz, a także przesłuchanie osoby trzeciej w celu odtworzenia tego, co świadek uprzednio zeznał, a więc: protokolanta, osoby przesłuchującej świadka albo innej osoby, która wysłuchiwała zeznań. Przewidziany w art. 186 § 1 k.p.k. zakaz dowodowy nie stoi na przeszkodzie odtwarzaniu innych wypowiedzi świadka, który skorzystał z prawa odmowy zeznań”*.

Z akt rozpoznawanej sprawy wynika, że sąd pierwszej instancji przesłuchując funkcjonariuszy policji nie dokonał odtworzenia przesłuchania B.S. albowiem po pierwsze nigdy oni nie odbierali od niej zeznań, a po drugie, nie uczestniczyła ona w takich czynnościach, korzystając już podczas pierwszego

przesłuchania z prawa do odmowy składania zeznań (k. 65). W notatkach urzędowych zawarto jedynie spontaniczne relacje z interwencji. Odtworzone na ich podstawie wypowiedzi konkubiny skazanego, funkcjonariusze policji słuchani jako świadkowie, zawarli w swych zeznaniach przed sądem. Takie przytoczenie – pozaprocesowych, spontanicznych relacji – w niczym nie naruszało zakazu z art. 186 § 1 k.p.k.

Reasumując powyższe wywody, stwierdzić należy, że zarzut pierwszy postawiony w kasacji ocenić należy jako oczywiście bezzasadny.

Zakaz skarżenia w trybie kasacji prawidłowości dokonania ustaleń faktycznych został już omówiony na wstępie niniejszego uzasadnienia.

Z tych też względów Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

Skazanego obciążono kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego nie znajdując podstaw do zwolnienia od ich ponoszenia

as